

ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนา
ประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย
Decentralization and Participative Management Affecting the
Performance of Tambol Promoting Hospital in Thailand

สิทธิพร อ่อนคำ

นักศึกษาลัทธิสุตรดุขภูมิตติวชิรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสม(Mixed Research) ประกอบกัน 2 ประเภทได้แก่การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น 400 คนได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนแบบลิเคิร์ต (Likert scale) และแบบสอบถามแบบปลายเปิดสำหรับการแสดงความคิดเห็นทั่วไปและข้อเสนอแนะส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง(semi-structured interview) มีค่าความเชื่อมั่นรายตัวแปรที่ใช้ในวัดความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยมีค่าอยู่ระหว่าง .703 -.845 ค่าความเชื่อมั่นรายตัวแปรที่ใช้ในวัดความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีค่าอยู่ระหว่าง .708 -.867 และค่าความเชื่อมั่นรายตัวแปรที่ใช้ในวัดความคิดเห็นต่อการพัฒนาประชาธิปไตยมีค่าอยู่ระหว่าง .716 -.737 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ.973 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการหาค่าร้อยละการหาค่าเฉลี่ย (x) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

คำสำคัญ:ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การพัฒนาประชาธิปไตย

Abstract

This research aimed to 1) study the democratic citizenship, political participation, and political development in the south of North-eastern Thailand, 2) study the relation between democratic citizenship, political participation, and political development in the south of North-eastern Thailand, and 3) suggest the methods of political development in the south of North-eastern Thailand. The research methodology was mixed research, the integration of quantitative and qualitative research. The subjects of the study were 400

¹บทความนี้เป็นลิขสิทธิ์ของเรื่อง ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

participants who were selected by using Stratified Random Sampling method. The research tool was Linkert scale questionnaire and open-ended questionnaire for expressing opinion and suggestion. Another tool that was used for collecting qualitative data was semi-structured interview. The reliability of the tool used for measuring democratic citizenship was at .703-.845. The reliability of the tool used for measuring political participation was at .708-.867. And the reliability of the tool used for measuring political development was at .716-.737. The reliability of the whole tool was 0.973. The data were analyzed by using statistical analysis including percentage, frequency, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), Pearson's Correlation, and Multiple Regression.

The results of the study revealed that:

1. Democratic Citizenship consists of self-responsibility and independence, respect people's right, respect difference, respect equality, respect rules, and social and public responsibility. Political participation consists of politic interest, election participation, administration participation, and political activity participation such as participate in a protest. Political development consists of freedom, equality, political equality, and legitimacy of law.

2. Democratic citizenship and political participation were related in moderate level with $r=.541$. Democratic citizenship and political development were related in moderate level with $r=.541$. Political participation and political development were related in high level with $r=.905$. All are related significantly ($P<0.01$).

3. There were 9 variables of Democratic citizenship and political participation that resulted in political development significantly ($P<0.05$) consisting of respect difference, respect equality, respect rules, social and public responsibility, politic interest, election participation, administration participation, and political activity participation such as participate in a protest.

Keywords: Democratic citizenship, political participation, political development

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองของไทย ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมการเมืองและเศรษฐกิจในทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา ขบวนการทางสังคมและสำนักของปัจเจกชนที่ตอกย้ำการกำหนดชีวิตของตนเอง (Self-Determination) ในระบอบเสรีประชาธิปไตยตะวันตกหรือระบอบประชาธิปไตยแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Democracy) ได้ทำให้กระบวนการสร้างความเป็นประชาธิปไตยมีความเข้มข้นมากขึ้น ความล้มเหลวของระบอบเสรีประชาธิปไตยในโลกตะวันตกสามารถนั้นแก้ไขได้ด้วยการทำให้ประชาธิปไตยมีความเข้มข้นมากขึ้น การทำให้ประชาธิปไตยหนักแน่นมากขึ้นเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาความอ่อนแอของระบอบประชาธิปไตย หนทางของการแก้ปัญหาระบอบประชาธิปไตยจึงไม่ใช่หนทางออกด้วยการยกเลิกประชาธิปไตย เช่น การรัฐประหาร เป็นต้น แต่กลับจะต้องแก้ไขด้วยการทำให้เป็นประชาธิปไตยที่เข้มข้นมากขึ้นกว่าเดิม (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2555; Linz & Stepan, 1996) หนทางหนึ่งที่จะทำให้เสรี

ประชาธิปไตยเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นก็คือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participatory) เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้คนสามารถตัดสินใจชะตาชีวิตของตนเองได้ ในทศวรรษที่ 1960 อันเป็นช่วงเวลาที่เต็มไปด้วยขบวนการทางการเมืองมากมายทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมือง กลายเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มข้นให้กับประชาธิปไตย แม้ว่ากรอบแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะปรากฏให้เห็นแล้วในทศวรรษที่ 1950 กรอบแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองเชื่อว่าจะทำให้ประชาธิปไตยมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ในทำนองเดียวกันกับประชาธิปไตยแบบราดิคัล (Radical Democracy) และประชาธิปไตยแบบประชานิยม (Populist Democracy) ที่ต่างก็มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มข้นของประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะประชาธิปไตยแบบประชานิยมตอกย้ำให้คนเข้าไปมีบทบาทในทางการเมือง อย่างไรก็ตาม แนวทางของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เริ่มเสื่อมคลายความนิยมลงไปปลายทศวรรษที่ 1970 (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2555; Linz & Stepan, 1998)

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 โดยคณะราษฎร ซึ่งนำโดยพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการเมืองการปกครองของไทย เพราะเป็นการเปลี่ยนจากระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบการปกครองแบบแม้จะเป็นกฎหมายที่ใช้ชั่วคราวก็ตามและหลังจากนั้นประเทศไทยก็ปกครองโดยมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักมาโดยตลอด (อนุสรณ์ ลิมมณี, 2553; สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2554; Dhanamih, 1990)

กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย (Democratization Process) เป็นกระบวนการทั้งหมดของการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงสิ้นสุดสมบูรณ์ กล่าวคือ ตั้งแต่การสิ้นสุดของระบอบเผด็จการเดิมจนถึงการสร้างประชาธิปไตยให้มั่นคง การสร้างและพัฒนาประชาธิปไตยนี้รวมถึงการนำเอาขั้นตอนต่างๆ ที่เรียกว่าการเปลี่ยนแปลงไปสู่ (Transition) ประชาธิปไตยเสรีหรือประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ (A Liberal or Constitutional Democracy) และการเป็นปึกแผ่น (Consolidation) ที่ตามมา ผลที่ได้รับก็คือระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบทางระเบียบวิธีที่จำเป็น เช่น การมีการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอและมีกลไกทางสถาบันที่คอยตรวจสอบอำนาจการบริหาร รวมทั้งการมีหลักประกันซึ่งสิทธิมนุษยชนและวิวัฒนาการของมนุษยชนที่จะมีการสร้างขึ้นใหม่ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ที่สนับสนุนชีวิตทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Political Life) (Geoffrey, 1995) การพัฒนาประชาธิปไตย (Democratization) ในช่วงแรกของประเทศที่ใช้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นจะมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยที่ไม่มั่นคงและเปราะบางที่อาจอยู่ในลักษณะที่เขาเรียกว่าเป็นอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ 1) Restricted Democracies หรือประเทศประชาธิปไตยที่จำกัดที่เป็นระบบการเมืองที่มีองค์ประกอบบางอย่างเป็นประชาธิปไตยแต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเรื่องการแข่งขัน เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน และเรื่องสิทธิเสรีภาพ (Competition, Participation, and Liberties) ตามที่เขากำหนดว่าเป็นสาระสำคัญของประชาธิปไตยไว้ (Geoffrey, 1995) 2) Frail, Unconsolidated Democracies หรือประเทศประชาธิปไตยที่ไม่เป็นปึกแผ่นและเปราะบาง และ 3) Democracies Plagued by Acute Social and Economic Problems หรือประเทศประชาธิปไตยที่ถูกก่อกวนหรือที่เต็มไปด้วยปัญหาเศรษฐกิจและสังคม (วิสุทธิ โพธิแท่น, 2550; Jeremy & Nicholas, 2005) ประเทศไทยนั้นนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตย ปัญหาหลักในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยนอกจากปัญหาในด้านโครงสร้างและสถาบันทางการเมืองแล้วยังมีอุปสรรคในด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจนอาจกล่าวได้ว่าประชาธิปไตยของประเทศไทยนั้นล้มลุกคลุกคลานมาเกือบตลอดเพื่อที่จะให้ได้มีระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้นประชาชนจำเป็นต้องสนใจการเมืองต้องติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมืองและต้องมีความกระตือรือร้นที่จะมีบทบาท

ร่วมทางการเมืองดังนั้นการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อประชาชนการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมของประชาชนแต่ละบุคคลที่มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลโดยเขาได้กำหนดขอบเขตไว้ว่าหมายถึงการทำกิจกรรมทางการเมืองของคนธรรมดาซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นช่วงๆไม่ต่อเนื่องและอาจจะเป็นบทบาทรองจากบทบาทอื่นนอกจากนั้นยังเป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลซึ่งเป็นผู้มีความชอบธรรมในการตัดสินใจแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดในสังคมทั้งนี้ไม่ว่าการกระทำนั้นจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นอาจเป็นไปด้วยความสำนึกของตนเองหรือถูกชักจูงให้เข้าร่วมก็ได้ (Huntington & Nelson, 1982) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดประเด็นหนึ่งในกลไกของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมที่เข้าถึงได้ง่ายที่สุดคือการเลือกตั้งอย่างไรก็ตามในปัจจุบันสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองเปลี่ยนแปลงไปมากประชาชนโดยทั่วไปมีการตื่นตัวทางการเมืองดังนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participations) จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการที่จะทำให้สาธารณชนที่มีความกังวลมีความต้องการและมีทักษะที่จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการตัดสินใจทั้งนี้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะเกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนคือการให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายของรัฐและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อทางออกที่ดีสำหรับทุกคน (วันชัย วัฒนศัพท์, 2543)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของไทย

ขอบเขตในการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา (The Scope and Content) ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาในประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ (The Scope and Area) การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ได้แก่ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา (The Scope and Period) การวิจัยครั้งนี้มีแผนการดำเนินงานศึกษาวิจัยตลอดโครงการฯ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2557 ถึงเดือนธันวาคม 2557
4. ขอบเขตด้านประชากร (Population and Sample) ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีต่างๆ เพื่ออธิบายแนวคิดดังที่ได้มีการนำเสนอไว้ในบทที่ 2 โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีวิจัยผสม (Mixed Research) ประกอบกัน 2 ประเภท ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณในทางรัฐศาสตร์ เป็นการนำเอาขั้นตอนของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมาใช้เพื่อตอบปัญหาวิจัย ปัญหาวิจัยในทางรัฐศาสตร์คือปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบหรือมีคำตอบอยู่แล้วแต่ผู้วิจัยไม่แน่ใจในคำตอบที่มีอยู่จึงตัดสินใจนำเอาปัญหานั้นมาทำการวิจัยเพื่อหาคำตอบซ้ำอีกครั้งหนึ่ง การวิจัยเชิงปริมาณโดยการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์มีความเชื่อในหลักของความเป็นเหตุเป็นผลสากล กล่าวคือสภาพสิ่งต่างๆ ล้วนมีความสัมพันธ์กันในลักษณะของความเป็นเหตุ (Cause) และเป็นผล (Effect) ไม่มีสิ่งใดหรือปรากฏการณ์ใดที่เกิดขึ้นโดยไม่มีสาเหตุที่เป็นธรรมชาติดังนั้นการที่บุคคลจะมีทัศนคติความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งล้วนมีสาเหตุและความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ต่างๆ ในลักษณะที่เป็นระบบมีความคงที่ถาวรยาวนานพอที่มนุษย์จะสามารถศึกษาหารูปแบบของความสัมพันธ์เพื่อสร้าง เป็นทฤษฎีหรือกฎทั่วไปขึ้นมาโดยให้คำอธิบายหรือทำนายปรากฏการณ์อย่างอื่นที่เกิดขึ้นในลักษณะเดียวกันได้ (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2546) โดยทั่วไปวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการดำเนินการวิจัยเพื่ออธิบายข้อมูลจำนวนมากที่ได้รวบรวมมาและเพื่อทำการทดสอบและตรวจสอบในทฤษฎีต่างๆ ดังกล่าวพร้อมทั้งระบุตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย สอดคล้องกับ (Cresswell, 2003) ที่ได้เสนอว่าวิธีการเชิงปริมาณเป็นวิธีการที่มุ่งทำการวัดการรับรู้ในเชิงปริมาณที่ว่า “มากแค่ไหน” หรือ “น้อยแค่ไหน”

การวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ เป็น การแสวงหาความรู้โดยพิจารณาปรากฏการณ์ทางการเมืองจาก “สภาพแวดล้อม” หรือ “บริบท” ตามความเป็นจริงทั้งนี้เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ทางการเมืองกับสภาพแวดล้อมหรือบริบท เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่ปัจจัยด้านโลกทัศน์ความคิดเห็นทางการเมือง อาทิ การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้ข้อมูลเอกสารเป็นสำคัญ ดังนั้น “การวิจัยเชิงคุณภาพ” ทางรัฐศาสตร์จึงให้ความสำคัญ กับปัจจัยด้านโลกทัศน์ วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อทางการเมืองดังกล่าว เนื่องจากการศึกษาทางรัฐศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดทางการเมือง (Political Ideas) สถาบัน (Institutions) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior) เป็นต้น (Harison, 1993) ด้วยเหตุนี้ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย” ให้เกิดความลึกซึ้ง เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงเน้นหนักไปที่การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการใช้ข้อมูลจากเอกสาร โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการตีความ และนำไปสู่การสร้าง “ข้อสรุปทั่วไป” และการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการแสวงหาความจริงในสภาพที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry) ซึ่งเป็นการศึกษาโดยมองภาพรวมทุกมิติ (Holistic Perspective) ด้วยตัวผู้วิจัยเอง เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่สนใจกับสภาพแวดล้อมนั้น ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นความรู้สึนึกคิด คุณค่าของมนุษย์ และความหมายที่มนุษย์ให้ต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive

Analysis) ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ (Insight)(แววดาว พรหมเสน, 2554) เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกจากการลงพื้นที่สำหรับนำมาใช้ยืนยันคำตอบจากกรอบแนวคิด ต่อไป
ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการศึกษาวิจัยดังนี้

- 1.การออกแบบการวิจัย (Research Design)
- 2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and sample)
- 3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Tool)
- 4.การหาคุณภาพเครื่องมือวัด (Instrument Measurement)
- 5.การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)
- 6.การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย เป็นการวิจัยแบบผสม(Mixed Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง จำแนกเป็นคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 36.92 สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 48.08 ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 15.00 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นักการเมืองระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นจำนวน 10 คน ส่วนข้อสรุปผลการวิจัยอื่นตามวัตถุประสงค์การวิจัย สรุปผลดังนี้

1. มิติทั่วไปของความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย

1.1 ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย(Democratic Citizenship: DC)มีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย

- 1.1.1 ความรับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองได้ (Self Esteem: Res)
- 1.1.2 ความเคารพสิทธิผู้อื่น(Rights of the Others: Rig)
- 1.1.3 การเคารพความแตกต่าง(Respect for differences:Resd)
- 1.1.4 ความเคารพหลักความเสมอภาค (Equality: Equ)
- 1.1.5 การเคารพกติกา (Respect for rules: Resr)
- 1.1.6 ความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม (Social responsibility: Sor)

ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (4.4213, S.D.=29048) โดยมีองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบได้แก่การเคารพกติกา(Respect for rules: Resr) ($\bar{x}$ =4.6453, S.D.=.29463) ความเคารพหลักความเสมอภาค (Equality: Equ) ($\bar{x}$ =4.6315, S.D.=.32376) และความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม (Social responsibility: Sor) ($\bar{x}$ =4.5974, S.D.=.31460) มีองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3 องค์ประกอบได้แก่การเคารพความแตกต่าง (Respect

for differences: Resd) ($\bar{x}=4.3781$, $S.D.=.42907$) ความเคารพสิทธิผู้อื่น ($\bar{x}=4.1573$, $S.D.=.59979$) และ ความรับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองได้ ($\bar{x}=4.1180$, $S.D.=.57104$)

การเคารพกติกา (Respect for rules: Resr) ($\bar{x}=4.6453$, $S.D.=.29463$) โดยมีองค์ประกอบย่อย ด้าน ปัญหาประชาธิปไตยของไทยนั้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประชาชนปฏิบัติตนตามอำเภอใจโดยไม่คำนึงถึงกติกา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.7050$, $S.D.=.48844$) ผู้กระทำผิดทุกคนต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมายอย่างเสมอภาคกัน ($\bar{x}=4.6475$, $S.D.=.52338$) วิธีการที่จะทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จคือคนในสังคมปฏิบัติตามกฎกติกาอย่างเคร่งครัด ($\bar{x}=4.4667$, $S.D.=.57178$) การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุขคนจำเป็นต้องยอมรับผลของการละเมิดกติกา ($\bar{x}=4.6100$, $S.D.=.54649$) ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเกิดจากการที่ประชาชนไม่เคารพกติกา ($\bar{x}=4.6100$, $S.D.=.29463$)

ความเคารพหลักความเสมอภาค (Equality: Equ) ($\bar{x}=4.6315$, $S.D.=.32376$) โดยมีองค์ประกอบย่อยด้านประชาชนทุกคนสามารถเข้าร่วมชุมนุมโดยปราศจากอาวุธมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.7000$, $S.D.=.46963$) แม้ว่าคนในสังคมจะมีความแตกต่างหลากหลายแต่ทุกคนมีความเสมอภาคกันในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ ($\bar{x}=4.6275$, $S.D.=.54266$) ผู้ที่ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นถือว่ามีศักดิ์ศรีและมีความเท่าเทียมกับผู้ให้ความช่วยเหลือ ($\bar{x}=4.6175$, $S.D.=.53094$) ไม่ว่าบุคคลใดจะมีระดับการศึกษาสูงหรือต่ำกว่ากันก็ถือว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีและสถานะเท่าเทียมกัน ($\bar{x}=4.6150$, $S.D.=.53149$) ไม่ว่าบุคคลใดจะมีฐานะรวยกว่าหรือยากจนกว่ากันก็ถือว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีและสถานะเท่าเทียมกัน ($\bar{x}=4.5350$, $S.D.=.59973$)

ความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม (Social responsibility: Sor) ($\bar{x}=4.5974$, $S.D.=.31460$) โดยมีองค์ประกอบย่อยด้านการกระทำใดๆย่อมส่งผลดีหรือไม่ดีต่อสังคมและส่วนรวมได้ในที่สุด ($\bar{x}=4.6050$, $S.D.=.55203$) ความเต็มใจความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อแก้ปัญหาให้ส่วนรวม ($\bar{x}=4.5950$, $S.D.=.54930$) การกระทำของท่านมีความเชื่อมโยงกับสังคมเมื่อเกิดปัญหาท่านจึงเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา ($\bar{x}=4.5650$, $S.D.=.58449$) ความเต็มใจที่จะปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยโดยการช่วยเหลือสังคมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ($\bar{x}=4.0700$, $S.D.=.31678$)

การเคารพความแตกต่าง (Respect for differences: Resd) ($\bar{x}=4.3781$, $S.D.=.42907$) โดยมีองค์ประกอบย่อยด้านความขัดแย้งทางความคิดของคนในสังคมเป็นเรื่องปกติหากไม่ใช้ความรุนแรง ($\bar{x}=4.5725$, $S.D.=.55724$) การแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิเสรีภาพของคนอื่นจำเป็นต้องเริ่มที่ตัวเราเองก่อน ($\bar{x}=4.4400$, $S.D.=.54049$) การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นนั้นไม่จำเป็นต้องเข้าใจเหตุผลที่เขาคิดไม่เหมือนเราและไม่ควรบังคับให้คนอื่นคิดเหมือนเรา ($\bar{x}=4.1600$, $S.D.=.75553$) การฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่ขัดแย้งกับตน ($\bar{x}=4.1525$, $S.D.=.76203$)

ความเคารพสิทธิผู้อื่น ($\bar{x}=4.1573$, $S.D.=.59979$) โดยมีองค์ประกอบย่อยด้านปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นได้จากการที่คนเสียงส่วนใหญ่ละเมิดสิทธิหรือใช้ความรุนแรงกับคนเสียงส่วนน้อยที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตน ($\bar{x}=4.1650$, $S.D.=.75112$) ผู้คนควรยอมรับและปฏิบัติตามมติของคนส่วนใหญ่หรือเสียงข้างมากในสังคมแม้ว่าจะไม่เห็นด้วยก็ตาม ($\bar{x}=4.1650$, $S.D.=.7442$) การเอาความคิดของตนเป็นที่ตั้งอาจนำไปสู่การสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ($\bar{x}=4.1420$, $S.D.=.59399$)

ความรับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองได้ ($\bar{x}=4.1180$, $S.D.=.57104$) โดยมีองค์ประกอบย่อยด้านคนไทยทุกคนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ($\bar{x}=4.1750$, $S.D.=.54885$) คนไทยทุกคนใช้ชีวิตอย่างอิสระมีการพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งพาผู้อื่น ($\bar{x}=4.1600$, $S.D.=.75553$) การแก้ปัญหาใดๆของตนเองไม่ควรเรียกร้องผู้อื่นมาแก้ปัญหาให้ ($\bar{x}=4.1525$, $S.D.=.76203$) ระบบอุปถัมภ์หรือการพึ่งพิงผู้ใหญ่โดยเฉพาะผู้อาวุโสกว่า

หรือนักการเมืองเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้คนไม่พึ่งพาตนเอง ($x=4.0650$, $S.D.=.78250$) การแก้ปัญหาสังคมที่ดีควรเริ่มจากตัวเราเองโดยการไม่เป็นฝ่ายเริ่มก่อปัญหา ($x=4.0375$, $S.D.=.77627$)

1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation: PP) มีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย

1.2.1 ความสนใจทางการเมือง (Political interest: Pin)

1.2.3 การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง (Election: Elec)

1.2.3 การมีส่วนร่วมในการบริหาร (Administration: Adm)

1.2.4 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง (Activity: Act)

1.2.5 การมีส่วนร่วมในการประท้วง (Protest: Pro)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($x=4.6261$, $S.D.=.25734$) โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ การมีส่วนร่วมในการประท้วงมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($x=4.6628$, $S.D.=.30991$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการบริหาร ($x=4.6265$, $S.D.=.31043$) ความสนใจทางการเมือง ($x=4.6153$, $S.D.=.29132$) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ($x=4.6151$, $S.D.=.30898$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ($x=4.6108$, $S.D.=.32349$)

การมีส่วนร่วมในการประท้วง (Protest: Pro) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($x=4.6628$, $S.D.=.30991$) โดยมีองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในการชุมนุม ประท้วงในประเด็นสาธารณะ ($x=4.7050$, $S.D.=.47807$) การเขียนจดหมายร้องเรียนหรือขอความเป็นธรรมกับรัฐบาล ($x=4.6550$, $S.D.=.51150$) การเชื้อฟังกฎหมายหรือกฎระเบียบของรัฐบาล ($x=4.6150$, $S.D.=.55003$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 องค์ประกอบ คือ การเข้าร่วมชุมนุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการต่อรัฐบาล ($x=4.7050$, $S.D.=.47807$)

การมีส่วนร่วมในการบริหาร (Administration: Adm) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($x=4.6265$, $S.D.=.31043$) โดยมีองค์ประกอบย่อยด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามการทำงานการบริหารงานของรัฐบาล ($x=4.7050$, $S.D.=.47279$) การมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรให้กับชุมชน ($x=4.6742$, $S.D.=.37789$) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามขั้นตอนการใช้จ่ายงบประมาณต่างๆของรัฐบาล ($x=4.6125$, $S.D.=.55055$) การมีส่วนร่วมเสนอแผนงาน/โครงการให้รัฐบาลดำเนินการ ($x=4.6075$, $S.D.=.54698$) การมีส่วนร่วมในการจัดประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการต่อรัฐบาล ($x=4.6025$, $S.D.=.56595$) และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายต่างๆของรัฐบาล ($x=4.5575$, $S.D.=.58954$)

ความสนใจทางการเมือง(Political interest: Pin) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($x=4.6153$, $S.D.=.29132$) โดยมีองค์ประกอบย่อยด้านพูดคุยกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมือง ($x=4.6875$, $S.D.=.51039$) การสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์และสื่อออนไลน์อื่นๆ ($x=4.6300$, $S.D.=.54667$) สนใจติดตามข่าวสารการบริหารงานของรัฐบาล การทำหน้าที่ของฝ่ายค้าน ($x=4.6000$, $S.D.=.55296$) ติดต่อกับผู้สนทนาทางการเมืองกับนักการเมือง ($x=4.5992$, $S.D.=.34060$) และการเข้าร่วมประชุม สัมมนาทางการเมือง($x=4.5600$, $S.D.=.58073$)

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง (election: Elec) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($x=4.6151$, $S.D.=.30898$) โดยมีองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 4 องค์ประกอบ คือการพยายามหาเสียงให้ผู้อื่นเลือกผู้สมัครที่ตนเองต้องการ ($x=4.6425$, $S.D.=.53424$) การร่วมรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิ

ออกเสียงเลือกตั้งทั้งการเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ($\bar{x}=4.6375$, $S.D.=.53555$) การให้เงินสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง ($\bar{x}=4.6000$, $S.D.=.53452$) การให้ความช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียง ($\bar{x}=4.5825$, $S.D.=.55585$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 องค์ประกอบ คือ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($\bar{x}=4.0600$, $S.D.=.34160$)

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง (Activity: Act) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.6108$, $S.D.=.32349$) โดยมีองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบ คือการมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพย์สินของทางราชการ ($\bar{x}=4.6450$, $S.D.=.53356$) การมีส่วนร่วมในการออกเสียงในการทำประชามติทุกครั้ง ($\bar{x}=4.6100$, $S.D.=.52782$) การติดตามคำปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{x}=4.5775$, $S.D.=.56550$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในการจัดเสวนาทางการเมือง ($\bar{x}=4.2275$, $S.D.=.47572$)

1.3 การพัฒนาประชาธิปไตย(Democratization: Dem) มีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย

1.3.1 เสรีภาพ (Liberties or Freedom: LiF)

1.3.2 สิทธิความเท่าเทียมกันทางการเมือง (Political Rights: Por)

1.3.3 ความเสมอภาคทางการเมือง (Political equality: Poe)

1.3.4 ความชอบธรรมทางกฎหมาย (Legitimacy: Leg)

การพัฒนาประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.6213$, $S.D.=.27770$) โดยเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ ด้านความเสมอภาคทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.6387$, $S.D.=.29506$) รองลงมา คือ ด้านเสรีภาพ ($\bar{x}=4.6257$, $S.D.=.29161$) ด้านสิทธิความเท่าเทียมกันทางการเมือง ($\bar{x}=4.6192$, $S.D.=.41514$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความชอบธรรมทางกฎหมาย ($\bar{x}=4.6014$, $S.D.=.34003$)

ด้านความเสมอภาคทางการเมือง (Political equality: Poe) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.6387$, $S.D.=.29506$) โดยมีองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 องค์ประกอบ คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีโอกาสเท่าเทียมกันในการแข่งขันเพื่อให้ได้รับเลือกตั้ง ($\bar{x}=4.6875$, $S.D.=.51039$) ประชาชนไทยทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการเสนอตัวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{x}=4.6350$, $S.D.=.55003$) ประชาชนไทยทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการเสนอกฎหมาย ($\bar{x}=4.6050$, $S.D.=.53824$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 องค์ประกอบ คือ ประชาชนไทยทุกคนมีเสรีภาพในการรวมตัวจัดตั้งพรรคการเมือง ($\bar{x}=4.1525$, $S.D.=.38027$)

ด้านเสรีภาพ (Liberties or Freedom: LiF) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.6257$, $S.D.=.29161$) โดยมีองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 4 องค์ประกอบคือประชาชนทุกคนได้รับการช่วยเหลือจากรัฐอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ($\bar{x}=4.7125$, $S.D.=.46409$) ประชาชนทุกคนมีอิสรภาพเป็นเจ้าของชีวิตของตนเองและมีอิสรภาพภายในประเทศของตนเอง ($\bar{x}=4.6150$, $S.D.=.54084$) ประชาชนทุกคนได้รับการคุ้มครองสิทธิในชีวิตและทรัพย์สินจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{x}=4.5975$, $S.D.=.55792$) พลเมืองมีสิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนของตนโดยเสรีปราศจากการครอบงำจากผู้อื่น ($\bar{x}=4.5750$, $S.D.=.57463$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 องค์ประกอบคือประชาชนทุกคนเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ($\bar{x}=4.0852$, $S.D.=.34056$)

ด้านสิทธิความเท่าเทียมกันทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.6192$, $S.D.=.41514$) โดยเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือประชาชนไทยทุกคนที่อยู่ในประเทศและอยู่ต่างประเทศได้รับสิทธิและมีอิสรภาพในการเลือกตั้งเท่าเทียมกัน ($\bar{x}=4.6350$, $S.D.=.55003$) ประชาชนไทยทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออกทาง

การเมืองอันชอบธรรมภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ($\bar{x}=4.6175, S.D.=.53094$) ประชาชนไทยทุกคนได้รับการอำนวยความสะดวกในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมือง ($\bar{x}=4.6050, S.D.=.55203$)

ด้านความชอบธรรมทางกฎหมายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.6014, S.D.=.34003$) โดยมีองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 4 องค์ประกอบ คือ ประชาชนไทยทุกคนได้รับการพิจารณาตัดสินคดีความอย่างยุติธรรม เสมอภาคเท่าเทียมกัน ($\bar{x}=4.6200, S.D.=.53038$) ประชาชนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันด้วย ($\bar{x}=4.6050, S.D.=.52408$) กฎหมายรัฐธรรมนูญเอื้อประโยชน์ให้กับประชาชนไทยทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{x}=4.5950, S.D.=.56282$) ฝ่ายนิติบัญญัติตรากฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างเท่าเทียม ($\bar{x}=4.5775, S.D.=.56550$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 องค์ประกอบ คือ กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือที่สร้างความถูกต้องชอบธรรมทางสังคม ($\bar{x}=4.1960, S.D.=.50757$)

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตย

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง มีค่า $r=.541$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย และการพัฒนาประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง มีค่า $r=.541$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกันในระดับมาก มีค่า $r=.905$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2.4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ตัวแปรความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน พบว่าตัวแปรความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยมีจำนวน 9 ตัวแปร ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง(Elec) มีอิทธิพลสูงที่สุดร้อยละ 49.7 (Ste=.028 Sig. 000) ตัวแปรความเคารพหลักความเสมอภาค (Equ) ร้อยละ 41.9 (Ste = .017 Sig. 000) ตัวแปรการมีส่วนร่วมในการบริหาร (Adm)ร้อยละ 41.2 (Ste=.025 Sig. 000)ตัวแปรความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม (Sor) ร้อยละ 21.9 (Ste=.022 Sig.000) ตัวแปรการเคารพความแตกต่าง (Resd) ร้อยละ 1.6(Ste=.005 Sig.000) และสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 98.1 มีผลทดสอบ $F=2265.071$ Sig.000) แสดงว่ามีค่าระดับความสัมพันธ์ที่สูง โดยมีสมการถดถอย ดังนี้

2.4.1 สมการคะแนนดิบ (กรณีที่ใช้ตัวอย่าง) ของการพัฒนาประชาธิปไตย (Dem)โดยมีความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย(DC)และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (PP) เป็นตัวแปรต้น สมการดังนี้

การพัฒนาประชาธิปไตย (Dem) =.034+.010 (การเคารพความแตกต่าง: Resd) + .359 (การเคารพหลักความเสมอภาค: Equ) +.146 (การเคารพกติกา: Resr) +.194 (ความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม: Sor) +.017(ความสนใจทางการเมือง: Pin) +.446(การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง: Elec) +.369(การมีส่วนร่วมในการบริหาร: Adm) +.237(การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง: Act) +.016 (การมีส่วนร่วมในการประท้วง: Pro)

2.4.2 สมการคะแนนมาตรฐาน (กรณีที่ใช้ประชากร)การพัฒนาประชาธิปไตย (Dem)= .016 (การเคารพความแตกต่าง: Resd) + .419 (การเคารพหลักความเสมอภาค : Equ) +.155 (การเคารพกติกา : Resr) + .219 (ความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม : Sor) +.018 (ความสนใจทางการเมือง: Pin) +.497(การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง : Elec)+.412 (การมีส่วนร่วมในการบริหาร: Adm) +.276 (การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง : Act) +.018 (การมีส่วนร่วมในการประท้วง: Pro)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาประชาธิปไตย ประกอบด้วย ความเสมอภาคทางการเมือง เสรีภาพ สิทธิความเท่าเทียมกันทางการเมือง ความชอบธรรมทางกฎหมาย ดังนั้น

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกันในระดับปานกลางถึงมาก มีค่า $r=.541$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ผู้วิจัยเห็นว่า รัฐบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติตนตามแนวทางการเป็นพลเมืองประชาธิปไตย มีการเคารพกติกา เคารพหลักความเสมอภาค เคารพความแตกต่าง เคารพสิทธิผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม และ ความรับผิดชอบตนเอง และพึ่งตนเองได้ ซึ่งเมื่อ ประชาชนมีความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยแล้วประชาชนก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่างๆเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้าน ความสนใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการบริหาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การส่วนร่วมในการประท้วง

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย และการพัฒนาประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกันในระดับปานกลางถึงมาก มีค่า $r=.541$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อประชาชนมีความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยแล้ว ประชาธิปไตยก็จะได้รับการพัฒนาให้มีความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ประชาชนมี เสรีภาพ มีสิทธิความเท่าเทียมกันทางการเมือง มีความเสมอภาคทางการเมืองและได้รับความชอบธรรมทางกฎหมาย

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกันในระดับมาก มีค่า $r=.905$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นจะให้ประชาธิปไตยได้รับการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น การพัฒนาประชาธิปไตยจึงจำเป็นต้องสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ความสัมพันธ์ตัวแปรความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อ การพัฒนาประชาธิปไตย ผู้วิจัยเห็นว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยที่สำคัญประกอบด้วย การเคารพความแตกต่าง การเคารพหลักความเสมอภาค การเคารพกติกา ความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม ความสนใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการบริหาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การส่วนร่วมในการประท้วง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ที่มีค่าคะแนนมาตรฐาน (β) สูงสุด ($=.497$) ชี้ให้เห็นว่า หากประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสูงก็จะทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยสูงขึ้นไปด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกับการพัฒนา ประชาธิปไตย

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการชุมนุมประท้วงของประชาชน

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยกับประสิทธิภาพการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.5 ควรมีการศึกษาวิจัย หลักประชาธิปไตยกับการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย

เอกสารอ้างอิง

- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2555). *ฐานความคิดของประชาธิปไตยแบบปรีชาหาริอ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน*. กรุงเทพฯ: (เจมแอลเคเรตัน) ศูนย์สันติวิธีเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า.
- วิสุทธ์ โพธิ์แทน. (2550). *แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.
- อนุสรณ์ ลิ้มมณี. (2553). *รัฐสังคมและการเปลี่ยนแปลง : พิจารณาในเชิงนโยบายและเครือข่ายความสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดียนตุลา.
- Geoffrey, S. (1995). *Introduction in GeoffryPridhamed, Transition to Democracy: Comparative Perspective from Southern Europe, Latin American and Eastern Europe*. Dartmouth: Aldershot.